

Kommunedelplan for stier og løyper

Nore og Uvdal kommune 2025-2030

Planbeskrivelse

Høringsdokument – fase 1 vinterløyper

1. Innledning	2
1.1. Bakgrunn og formål med planarbeidet	2
1.2. Planavgrensning	2
1.3. Plandokumenter og konsekvensutredning	3
1.4. Føringer og forventninger for planarbeidet	4
1.5. Planprosess og medvirkning	6
2. Mål, satsingsområder og strategier	6
2.1. Hovedmål	6
2.2. Satsingsområder	6
2.2.1. Folkehelse og bolyst	7
2.2.2. Næring	7
2.3. Strategier	8
3. Inndeling i sti- og løypeområder	8
4. Inndeling av formål etter funksjon og opparbeidelsesgrad	9
4.1. Skiløyper	9
4.1.1. Preparerte skiløyper	9
4.1.2. Stikka skiløyper	9
4.1.3. Hundekjøringsløyper	10
4.2. Vinterleikområder	10
4.3. Parkeringsplasser	10
5. Samlet vurdering av planens konsekvenser	10
5.1. Styring av ferdsel	10
5.2. Samlet vurdering	11
5.3. Kulturminner og kulturmiljø	13
5.4. Barn og unges interesser	13
6. Risiko- og sårbarhetsanalyse	13
7. Vedlegg	14
7.1. Regional plan for Hardangervidda – utsnitt plankart	14
7.2. Vurdering av vinterløyper Hardangervidda villreinområde	15

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og formål med planarbeidet

Gjeldende kommunedelplan for stier og løyper ble vedtatt av kommunestyret 19.06.2017, med endringer i 2019.

Sti- og løypeplanen var godt gjennomarbeidet, og hoveddelen av løypenettet er etablert og fungerende. Det er allikevel behov for rullering av planen. Det er behov for mindre justeringer og omlegging av praktiske årsaker bl.a. for å redusere behov for terrenginngrep der det er vanskelig fremkommelighet. Hensyn til villrein er vektlagt og mål i stortingsmelding for villrein og signaler i pågående prosesser med tiltaksplaner for Hardangervidda og regionale sti- og løypeplaner er forsøkt fulgt opp. Målet er at Nore og Uvdal kommune skal ha et sti- og løypenett som ivaretar behovet for tilrettelegging for ferdsel til fots og ski. Dette innenfor rammene av sentrale føringer om ivaretagelse av natur og dyreliv.

Sti- og løypeplan vil utarbeides i to faser. I fase 1 vil det fastsettes vinterløyper og i fase 2 vil sommerløyper, flerbrukstraseer mm. bli utarbeidet. Fase 2 vil også vurdere vinterløyper om samlet vurdering tilsier behov for endringer.

Planarbeidet er vurdert etter bestemmelsene om konsekvensutredning. Det er konkludert med at planen ikke omfattes av kravet til konsekvensutredning, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger. Sentrale tema er omtalt og vurdert som den del av planbeskrivelsen.

Det skal utarbeides handlingsplan som rulleres annet hvert år. Handlingsplanene skal være nært tilknyttet kommunedelplanens innhold. Formålet med handlingsplanen er å legge føringer for forvaltning av tilskuddsmidler avsatt til drift, etablering og utbedring av stier og løyper og organisering av arbeidet.

1.2. Planavgrensning

Kommunedelplan for stier og løyper omfatter hele Nore og Uvdal kommune. Kommunedelplanen fastlegger arealbruk for sti- og løypesystemet, samt utfartsparkering, turmål og vinterleikområder. For andre areal gjelder kommuneplanens arealdel, vedtatte kommunedelplaner, samt godkjente reguleringsplaner.

På grunn av en del ubesatte stillinger og stor arbeidsbelastning, har ikke administrasjonen vært i stand til å ferdigstille hele forslaget til kommunedelplan stier og løyper. Siden vi går inn i vintersesongen, og det er stor interesse for vinter delen, legger vi ut kommunedelplan for stier og løyper – vinter (skiløyper, stikka løyper og hundekjøringsløyper) på høring og offentlig ettersyn. Det er ønskelig med sluttvedtak på vinter delen av sti- og løypeplanen første kommunestyremøtet i 2026. Det jobbes videre med øvrige deler av kommunedelplan for stier og løyper, og komplett sti- og løypeplan forventes ferdigstilt innen sommeren 2026.

Dette resulterer i to planfaser:

Fase 1:

- Utarbeidelse av vinterløyper (skiløyper og hundekjøringsløyper).
- Utarbeidelse av planbestemmelser for vinterløyper og hundekjøringsløyper. En komplett oversikt over de løypene som kan stikkes eller prepareres.
- Følge opp sentrale føringer og prosesser mht. villreinhensyn og ivaretagelse av annet naturmangfold (fase 1 og 2).

Fase 2:

- Utarbeidelse av sommerløyper (stier, sykkelruter, nærturløyper parkeringsplasser).
- Utarbeidelse/ oppdatering av planbestemmelser for både sommer og vinterløyper
- Samlet vurdering av sommer- og vinteraktivitet.
- Kommunedelplanen for stier og løyper skal vise eksisterende og framtidig tilrettelegging for stier og løyper, med bakgrunn i følgende:
 - a) Sommerløyper. Søkelys på mye benyttede merkede løyper og løyper som ønskes / ikke ønskes merket og markedsført. Det er ikke mulig med komplett oversikt over alle sommerstier (fase 2).
 - b) Vinterløyper. Komplette oversikt over de løyper som kan stikkes eller prepareres (fase 1).
 - c) Fokus på stier- og løyper som nærturløyper til sentrumsområder, skole/barnehage, boligområder og hytteområder (fase 2).
 - d) Flerbrukstraseer sentrumsnært og større hyttefelt (fase 2).
 - e) Vurdering av sykkel traséer (fase 2).
 - f) Vurdering av hundekjøringsløyper (fase 1).
 - g) Standard og opparbeidingsgrad (fase 1).
 - h) Behov for å tilrettelegge for alle brukergrupper, inkludert mennesker med nedsatt funksjonsevne (fase 2).
 - i) Offentlige tilgjengelige parkeringsplasser knyttet til løypenettet (fase 2).
 - j) Følge opp sentrale føringer og prosesser mht. villreinhensyn og ivaretagelse av annet naturmangfold (fase 1 og 2).

1.3. Plandokumenter og konsekvensutredning

Planen utarbeides som en kommunedelplan etter plan- og bygningslovens kapittel 11.

Kommunedelplan for stier og løyper omfatter:

- Plankart med rettslig bindende arealbruk etter § 11-7 i plan- og bygningsloven.
- Planbestemmelser etter §§ 11- 9 og 11-11 i plan- og bygningsloven.
- Planbeskrivelse med vurdering av planens konsekvenser. og risiko og sårbarhetsanalyse.

Planprogrammet ble fastsatt av kommunestyret 29.10.2024.

Planarbeidet er vurdert etter bestemmelsene om konsekvensutredning. Det er konkludert med at planen ikke omfattes av kravet til konsekvensutredning, jfr. plan- og bygningsloven § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger.

Nye innspill er konsekvensvurdert i henhold til vedlagt oversikt. Følgende tema er vurdert:

- Forhold til overordnet plan
- Naturmangfold / villrein
- Naturfare
- Kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap
- Forurensning og vannmiljø
- Tilgjengelighet
- Helhetlig vurdering av foreslåtte endringer
- Helhetlig vurdering av endringer og gjeldende plan
- Konklusjon

1.4. Føringer og forventninger for planarbeidet

Nasjonale føringer og forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. [I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#) legger regjeringen vekt på at vi står overfor fem store utfordringer:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Stortingsmelding 18 (2015–2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet.

Stortingsmelding 18 (2023-2024) Ein forbetra tilstand for villrein.

Kvalitetsnorm villrein og pågående prosess med utarbeidelse av tiltaksplan for å bedre kvaliteten på villreinområdet.

Regionale føringer og forventninger

Regionale planer som har betydning for Nore og Uvdal:

- [Med hjerte for Buskerud – Regional planstrategi for Buskerud 2024-2027](#)
- [Regional plan for Hardangervidda 2019-2035](#)
 - o Regional plan for Hardangervidda 2019-2035 - Kart
- [Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2020-2035](#)
 - o Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2020-2035 - Kart
- [Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vestfold og Telemark 2022-2027](#)
- [Regionale planer for kulturminnevernet i Buskerud](#)

Statsforvalteren i Buskerud baserer sine [forventninger til kommunen](#) på nasjonale forventninger og konkretiserer og utdyper gjennom årlige forventningsbrev hva kommunene bør prioritere å følge opp i sin arealplanlegging.

I tillegg har Statsforvalteren i Oslo og Viken utarbeidet en oversikt over aktuelle forskrifter, retningslinjer, rundskriv og veiledninger som kan sees på

<https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/plan-og-bygg/>

Regional plan for Hardangervidda og Regional plan for Norefjell Reinsjøfjell gir direkte føringer for arealbruken i Nore og Uvdal kommune. Oppfølgende og pågående prosesser med regional sti- og løypeplaner for disse villreinområdene gir viktige signaler når det gjelder nasjonalt mål om tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel. Dette er sterkt knyttet til nasjonal målsetting om restaurering av leveområdene for villrein. Dette innebærer at stier og løyper som bidrar til eller forårsaker barriere- og unntakseffekter for villreinen må søkes lagt ned eller lagt om.

Viktige premisser i planleggingen er:

- Sikre store og gjennomgående grønne korridorer for villrein, annet naturmangfold, friluftsliv og landbruk.
- Legge til rette for naturvennlig friluftsliv og naturbasert reiseliv.
- Bidra til et mer villreinvennlig sti- og løypenett innenfor villreinområdene Hardangervidda og Norefjell-Reinsjøfjell.

Kommunale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel - "*Tett på folk*" ble vedtatt i kommunestyret 16.11.2024 med videreføring av visjonen "Sammen skaper vi framtida"

Satsingsområder for perioden 2024-2027:

- Boligbygging
- Vekst og Utvikling
- Kultur og Natur
- Rekruttering
- Trivsel og Livsløp

Arealdelen av kommuneplan for Nore og Uvdal kommune består av følgende 5 kommunedelplaner:

- Tunhovd (vedtatt 2006)
- Myrset – Ånesgården (vedtatt 2009)
- Nore og Uvdal Øst (vedtatt 2015)
- Nore og Uvdal Vest (vedtatt 2015)
- Dagalifjell med Rødberg (vedtatt 2017)

Det pågår rullering av arealdelen av kommuneplan for hele Nore og Uvdal kommune. Planforslaget har vært på 2. gangs høring (sept. 2025). De fem kommunedelplanene blir nå slått sammen til en felles kommuneplan (arealdelen) for hele Nore og Uvdal kommune.

Når det gjelder tilrettelegging av stier og løyper, vil kommunedelplan for stier og løyper som hovedregel gjelde foran de øvrige kommunedelplanene.

Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2022-2025

- Bidra til planmessig og målstyrt utbygging, drift og vedlikehold av anlegg for idrett i kommunen.
- Gi grunnlag for at det sikres arealer for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter i all kommunal planlegging, og samordne behovene for dette.
- Synliggjøre viktigheten av fysisk aktivitet for det enkelte mennesket, og stimulere innbyggerne i kommunene til økt fokus på dette i det daglige.

1.5. Planprosess og medvirkning

Kommunestyret fattet følgende vedtak 15.01.2024: “*Arbeid med rullering av ny sti- og løypeplan iverksettes 1. kvartal 2024*”. Forslag til planprogram for arbeidet ble sammen med oppstartsvarselet sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn i 2024, jfr. plan- og bygningsloven § 11-13.

Det ble gjennomført møter med alle løypeområdene, friluftsansjasjoner, sentrale grunneiere og fjellstyret i løpet av 2024.

Planprogrammet ble fastsatt av kommunestyret 28.10.2024.

Planarbeidet har tatt utgangspunkt i innspill og vurdering av:

- Behov for stier og løyper i ulike områder av kommunen
- Mulige nye traséer
- Omlegging av traséer der dette letter driften og reduserer behov for terrenginngrep.
- Fjerning og omlegging av løyper av hensyn til villrein.

2. Mål, satsingsområder og strategier

2.1. Hovedmål

Nore og Uvdal kommune skal ha et attraktivt sti- og løypenett som ivaretar behovet for tilrettelegging for ferdsel til fots og ski. Dette innenfor rammene av hensynet til landskap og naturmangfold. Det vektlegges lokale turmuligheter rundt boligområder, skoler, barnehager og hytteområder, dvs. nærturterrenget som er viktig i et folkehelseperspektiv. I villreinområdene vektlegges hensynet til villrein og driftsgrunnlag for betjente turisthytter der dette ikke er i konflikt med villreinhensyn.

2.2. Satsingsområder

Kommunedelplan for stier og løyper er et viktig verktøy for å tilrettelegge for at friluftslivet skal være lett tilgjengelig for alle grupper i befolkningen, slik at nasjonale mål om at en stor del av befolkningen utøver friluftsliv jevnlig kan nås. Tilrettelegging for friluftsliv er en del av kommunens folkehelsearbeid. Denne målsettingen skal ikke gå på bekostning av nasjonale mål

om ivaretagelse av landskap og naturmangfold. I villreinområdene er bedring av villreinens mulighet til bruk av funksjonsområdene og trekk mellom og innad i disse et satsingsområde.

2.2.1. Folkehelse og bolyst

Folkehelse handler om befolkningens helse på gruppenivå, og påvirkes av de levekår som bidrar til å fremme eller hemme god helse i befolkningen (Strategi for folkehelse i Buskerud 2010-2014).

Økt fysisk aktivitet er ett av de tiltak som vil ha størst effekt på folks helse. Tilgjengelighet til natur og rekreasjonsområder betyr mye for utøvelse av fysisk aktivitet og friluftsliv. Bolignære naturområder med muligheter for variert lek og fysisk utfoldelse er spesielt viktig for barn og unge, og for at eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne bevege seg (Prop. 90 L (2010–2011)). Grunnlaget for gode vaner og et godt liv legges i barne- og ungdomstiden. Gode arealer for ferdsel og aktivitet er viktig for å stimulere ungdommenes lyst til å være fysisk aktive (Strategi for folkehelse i Buskerud 2010-2014).

Tilgjengelighet til natur- og rekreasjonsområder er viktige faktorer i folks egen vurdering av hva som gir bokvalitet og livskvalitet. Bokvalitet og livskvalitet er nært knyttet til bolyst. Tilrettelegging for friluftslivsaktiviteter for alle sosiale lag og grupper er et viktig virkemiddel i arbeidet med å øke og opprettholde folkehelse og bolyst i Nore og Uvdal kommune. Kommunedelplan for stier og løyper er et viktig redskap i denne sammenheng. Gjennom kommunedelplanen innpasses stier og løyper i kommunens videre arealplanlegging og utvikling, samtidig som det kan legges til rette for et variert sti- og løypetilbud av høy kvalitet. For at kommunedelplanen skal fungere som et godt virkemiddel med tanke på folkehelse og bolyst er det spesielt viktig å legge til rette for et godt sti- og løypetilbud i områder med konsentrasjoner av fastboende, så vel som i områder med barnehage og skole. For å tilrettelegge for alle brukere er videre universell utforming av sti- og løypetilbudet et sentralt element i bolig-, barnehage- og skolenære rekreasjons- og naturområder. Kommunedelplanen er et viktig virkemiddel for å sette fokus på og legge til rette for dette.

2.2.2. Næring

Kommuneplanens samfunnsdel stadfester at kommunens satsningsområder, i tillegg til folkehelse og bolyst, er næringsutvikling og arbeidsplasser.

Fortsatt satsing på utvikling i hyttemarkedet og samlet destinasjonsutvikling synes hensiktsmessig med tanke på næringsutvikling, jfr. kommuneplanens samfunnsdel. Godt utbygde stier og løyper øker attraktiviteten i kommunens hyttemarked og til kommunen som besøksdestinasjon for øvrig. Nore og Uvdal kommune har generelt et godt vintertilbud, og kan anses for å være vinterdestinasjon. For å videreutvikle kommunen til en helårsdestinasjon må det også satses på sommertilbud, herunder gjennom god tilrettelegging av et variert og attraktivt tilbud for ferdsel i natur- og rekreasjonsområder sommerstid. Gjennom kommunedelplan for stier og løyper settes det fokus på dette, og kommunedelplanen er et viktig redskap for å videreutvikle kommunen til en helårsdestinasjon.

Bedre tilrettelegging og høyere kvalitet på sommertilbud i kommunens tettsteder med fastboende vil samtidig bidra til å øke / opprettholde folkehelse og bolyst.

2.2.3 Villrein

Ivaretagelse og bedring av villreinens arealbruk og tilgang til gode beiteområder er et satsingsområde. Dette som ledd i kommunens strategi som nasjonalparkkommune og ivaretagelse av de unike naturressursene som grunnlag for verdiskapning. Nasjonale og regionale føringer er tydelige på hensynet til å ivareta å bedre forholdene for villreinen i kommunal planlegging. Dette ved å følge opp Stortingsmelding for villrein, kvalitetsnorm og prosess med tiltaksplan for bedring av villreinens arealbruk. En arealbruk som mange steder er sterkt påvirket av friluftslivferdsel. Godkjenning av nye stier og løyper i villreinområdene bør kun gjøres der dette er fordelaktig for villreinen. Nedlegging av løyper og endring av tidspunkt for stikking / oppkjøring må vurderes. Villreinhensyn gjelder spesielt i perioden ettersommer, høst og vinter.

2.3. Strategier

På bakgrunn av ovennevnte hovedmål og satsningsområder har kommune følgende strategier for utarbeidelse av kommunedelplan for stier og løyper:

1. Legge til rette for et godt og variert tilbud av stier, løyper og vinterleikområder. Tettstedsnære områder og i nærområder til skoler og barnehager prioriteres.
2. Legge til rette for flerfunksjonelle traséer med høy grad av tilrettelegging og med fast dekke. Disse tilstrebes universelt utformet på egnede partier/traséer. Tettstedsnære områder prioriteres.
3. Legge til rette for skiløyper med minst mulig kryssinger av veier og alpinnedfarter.
4. Legge til rette for et funksjonelt løypenett innad i kommunen der det ikke er i konflikt med natur- eller miljøverdier.
5. Tilstrebe enhetlig merking og skilting i tråd med nasjonal merkehåndbok.
6. Det må unngås sjenerende terrenginngrep. Opparbeidelsesgrad må tilpasses områdets sårbarhet.
7. Hensynet til naturmiljø, kulturminner og kulturmiljø må ivaretas ved tilrettelegging for stier og løyper.
8. Legge til rette for at traséene blir lagt så trygt som mulig i terrenget, men samtidig ikke slik at muligheten for utfordrende turer hindres.

3. Inndeling i sti- og løypeområder

Kommunen har i dag 9 sti- og løypeområder etter følgende inndeling:

- Område 1: Dagalifjell, Jønndalen og Øvre Uvdal
- Område 2: Hardangervidda og Imingfjell
- Område 3: Rødberg, Kirkebygda, Smådøl og vestsiden av Tunhovdfjorden
- Område 4: Tunhovd
- Område 5: Øygardsgrend
- Område 6: Borgemarka og Sloko
- Område 7: Åsbøseterdalen og Haugåsen
- Område 8: Verjedalen, Nore og Roe
- Område 9: Grevsgård

Sti- og løypeområdene brukes hovedsakelig for fordeling av kommunens tilskuddsmidler til drift.

4. Inndeling av formål etter funksjon og opparbeidelsesgrad

Dersom opparbeidelse av traséer går ut over allemannsretten, jfr. friluftsløven, må det i etterkant av vedtatt kommunedelplan inngås konkrete avtaler om bruk og opparbeiding med respektive grunneiere.

Ved opparbeidelse og oppgradering av tiltak i tråd med kommunedelplan for stier og løyper skal utførte tiltak merkes / skiltes i tråd med «Merkehåndboka» eller til enhver tid gjeldende standard for skilting.

Dette kapittelet i planbeskrivelsen vil oppdateres i fase 2 når man også tar med sommertilbud som stier, flerbrukstraseer etc.

4.1. Skiløyper

Skiløyper er primært løyper som kun benyttes vinterstid. Eventuelle flerbrukstraseer vurderes i fase 2 av planarbeidet.

Terrengets naturlige arrondering skal i størst mulig grad bestemme traséføringen. Vinterløyper bør likevel være mest mulig tiltrekkende, avvekslende og interessante i forhold til naturopplevelser. Traseer bør ikke legges langsmed myr i kantsonen til denne.

Det tillates ikke belysning på skiløyper, med unntak av lysløypene.

4.1.1. Preparerte skiløyper

Preparerte skiløyper skal kunne kjøres opp med beltekjøretøy med sporsetter / fres. Preparerte skiløyper kan opparbeides med en bruksbredde på maksimalt 6 meter, men avhenger av terreng.

Preparerte skiløyper i tråd med løypeplanen tillates preparert med beltekjøretøy iht. forskrift om motorferdsel i utmark § 3e. Dette begrenser ikke den retten grunneiere har til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom, jfr. §10 i motorferdselloven.

Alle terrenginngrep krever tillatelse fra kommunen og er avhengig av grunneiers tillatelse.

Bruer og klopper kan anlegges. Etablering av bru er søknadspliktig tiltak etter PBL 20-1. I områder hvor elver og bekker er beitegrenser for husdyr skal bruer bygges med stengsel som hindrer husdyr i å passere.

4.1.2. Stikka skiløyper

Stikka løyper kan stikkes med beltekjøretøy. Det tillates ingen særskilt opparbeiding av stikka løyper eller bruk av sporsetter.

I godkjente stikka løyper i tråd med planen tillates stikking / fjerning av stikk med beltekjøretøy iht. forskrift om motorferdsel i utmark § 3e.

Innenfor Nore og Uvdal kommunes del av Hardangervidda villreinområde tillates stikking i følgende perioder:

- a. Tidlig påske: Hvis 1. påskedag faller før 5. april, kan løyper begynnes stikken 5 dager før palmesøndag.
- b. Sein påske: Hvis 1. påskedag er 5. april eller senere, kan løyper begynnes stikken 10 dager før palmesøndag.

Bruer og klopper kan anlegges. Etablering av bru er søknadspliktig tiltak etter PBL 20-1. I områder hvor elver og bekker er beitegrenser for husdyr skal bruer bygges med stengsel som hindrer husdyr i å passere.

4.1.3. Hundekjøringsløyper

Hundekjøringsløyper skal tilrettelegges med en begrenset opparbeidelsesgrad. Løypene kan maksimalt opparbeides med 2 meters bruksbredde.

Godkjente hundekjøringsløyper i tråd med løypeplanen tillates preparert med beltekjøretøy iht. forskrift om motorferdsel i utmark § 3e.

Alle terrenginngrep krever tillatelse fra kommunen og er avhengig av grunneiers tillatelse.

Bruer og klopper kan anlegges. Etablering av bru er søknadspliktig tiltak etter PBL 20-1. I områder hvor elver og bekker er beitegrenser for husdyr skal bruer bygges med stengsel som hindrer husdyr i å passere.

4.2. Vinterleikområder

Avgrensede områder som kan tilrettelegges for lek for barn og unge vinterstid. Vinterleikområder tilrettelegges med en begrenset opparbeidelsesgrad. Innenfor vinterleikområder tillates det krattknusing og fjerning av stubber/steiner.

4.3. Parkeringsplasser

Parkeringsplasser ved større utfartsområder. Parkeringsplasser er lagt ved Lomlia, Tunhovd, Flåtavollen, Langemyrhaugen, Breiset, Nordstjerna, Vasstulan, Haugsfoss og Sønstebøjordet. Disse ønskes brøytet vinterstid.

5. Samlet vurdering av planens konsekvenser

5.1. Styring av ferdsel

Kommunedelplan for stier og løyper er et viktig redskap for styring av menneskelig ferdsel for å hindre konflikt mellom bevaring av naturverdier og menneskelig aktivitet. Nore og Uvdal kommune har et nasjonalt og et internasjonalt ansvar for å ta vare på villreinen på Hardangervidda og Norefjell-Reinsjøfjell. Kommunedelplan for stier og løyper dekker hele kommunen, der de overordnede prioriteringene sees i sammenheng.

De regionale planene for Hardangervidda og for Norefjell- Reinsjøfjell er retningsgivende for kommunens arealdisponeringer. Arbeidet med regionale sti- og løypeplaner har stort fokus på

mer villreinvennlig styring av ferdsel og, restaurering av leveområdene for villrein gjennom redusert menneskelig forstyrrelse. Dette er forsøkt fulgt opp i denne planen ved nedlegging av løyper i sårbare vinterbeiteområder for villrein. Det etableres ikke nye løyper nær hekkelokaliteter for rovfugl.

Som en konsekvens av at Dagalitangen ble tatt ut som nasjonalt villreinområde i Regional plan for Hardangervidda har Nore og Uvdal kommune fokus på å tilrettelegge og videreutvikle løypenettet på Dagalifjell.

Områdene på Lufsjåtangen er en del av Hardangervidda villreinområde. Lufsjåtangen har gode vinterbeiteområder og tangen er et viktig reserveareal i vintre med mye snø og is inne på selve vidda. Med forventet endring i klima vil dette tangeområdet kunne få stor betydning for villreinen. Som en følge av at Dagalitangen er tatt ut av nasjonalt villreinområde, vil vinterbeiteområdene på Lufsjåtangen underlegges strengere restriksjoner for ferdsel enn Dagalitangen. Planen vektlegger tilrettelegging for mer villreinvennlig ferdsel i villreinområdene.

5.2. Samlet vurdering

Friluftsliv, folkehelse og næring

Forslag til sti- og løypeplan opprettholder i hovedsak det eksisterende løypenettet. Løypenettet vurderes som svært omfattende og gir et bra tilbud til lokalbefolkning, hytteeiere og turistnæring. Det er et lokalt og regionalt sammenhengende løypenett av varierende lengde i variert terreng, der alle brukergrupper vurderes å kunne finne et tilbud som passer. Foreslåtte endringer i ny plan, utenfor villreinområdene, er i hovedsak gjort for bedring av drift forhold eller av hensyn til brukerne. Endringer er vurdert å ikke ha negative effekter for muligheten til utøvelse av friluftsliv eller turistbasert næring.

Villreinområdene

Menneskelig ferdsel på ski kan i stor grad reguleres gjennom tilrettelagte løyper. Et avbøtende tiltak for å redusere konflikten med villrein er derfor å styre hvor det etableres løyper og tidspunkt for stikking / preparering. Vurdering av løypenettet innenfor Hardangervidda villreinområde er gjengitt i vedlegg 7.2. Det er foreslått lagt ned løyper der disse vurderes å være negativt for villreinen. Dette er også løyper som vurderes å ha liten betydning for betjente hytter og der grunneier har meddelt at det ikke vil bli gitt tillatelse til løyper.

I Norefjell-Reinsjøfjell er det foreslått lagt ned noen løyper innenfor fjellsonen med særlige villreinhensyn, jf. regional plan. Dette for å skape større rolige lommer for villreinen i et relativt lite fjellområde. Forslagene vil i liten grad påvirke tilbudet for hytteeiere / lokalbefolkning i kommunen. Tiltaket vurderes først og fremst å redusere ferdsel inn i villreinens vinterbeiteområder, fra større hyttefelt i nabokommunen i øst.

Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat

Deler av Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ligger sydøst i Nore og Uvdal kommune. I kommunedelplan legges det ikke til rette for nyetablering av stier og løyper innenfor

naturreservatet. Kunnskapsgrunnlaget og kvaliteten på de faglige vurderingene i forvaltningsplanen vurderes svært godt. Forvaltningsplan godkjent 19.12.2013 er lagt til grunn for arbeidet med kommunedelplanen som berører naturreservatet.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget og § 9 om føre var prinsippet:

For foreslåtte nye løyper er det foretatt en vurdering opp mot naturmangfold, kulturminner og landskap. Opplysninger i offentlige og åpne baser som naturbase, artskart, kilden, askeladden m.fl. er sjekket. Det er videre vært fokus på ivaretagelse av kantsoner mot myr. Nye traseer er ikke vurdert å være i konflikt med naturmangfold eller kulturminner. Nye traseer er i hovedsak fulgt opp med nedleggelse av andre traseer i det samme området. Samlet belastning vurderes derfor uforandret. Noen eksisterende løyper er nær lokaliteter for rovfugl der lokalitetene er i bruk. Det forventes ingen endring i ferdsel på disse traseene og løypene er derfor vurdert å kunne opprettholdes.

Få eller ingen kartfestede opplysninger om sårbart naturmangfold eller kulturminner behøver ikke bety at dette ikke finnes. Derimot kan det bety at området ikke er undersøkt. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet, jfr. § 8 i naturmangfoldloven.

Eventuelle terrenginngrep langs traseer i tråd med sti- og løypeplanen er søknadspliktige. Gjennom byggesaksbehandling gjøres en konkret vurdering av hvorvidt omsøkte terrenginngrep kan utføres uten fare for skade på naturmangfold og kulturminner, eller er i konflikt med andre hensyn.

Kunnskapen om villrein og villreinområdet er omfattende og godt. Dette er i nyere tid beskrevet i arbeidet med kvalitetsnorm for villrein, stortingsmelding om villrein, forslag til tiltaksplan og forslag til regional sti- og løypeplan. Generell kunnskap om villrein og menneskelig ferdsel er stor og på Hardangervidda er det omfattende kunnskap om villrein og ferdsel langs merkede stier (og løyper). Dette gjennom villrein og ferdselsundersøkelsene gjennomført av NINA og oppsummert i NINA-rapportene 1903 og 1909.

Føre var prinsippet vektlegges ikke på overordnet nivå da kunnskap om villrein – ferdsel – forstyrrelse – arealbruk er godt. Når det gjelder virkningen av en enkel sti- eller løype og virkningen av en eventuell omlegging / nedleggelse så er effekten mer usikker. Dette da en ikke kan vite hvordan nedleggelse / endringer i løypenettet vil gi av endret ferdsel eller om det er andre forstyrrelser som virker inn. Det kan også være en tidsforsinkelse både hos brukere av stier- og løyper og en lengre tidsforsinkelse før reinen eventuell responderer på redusert menneskelig ferdsel og igjen tar i bruk områder / trekkveier. Med dokumentert skade på villrein som følge av ferdsel langs stier- og løyper innebærer føre var prinsippet at en ikke kan unnlate å iverksette tiltak for å redusere negativ påvirkning. Dette innebærer at stier og løyper som i stor grad antas å ha negativ effekt på villreinens områdebruk og mulighet til trekk mellom funksjonsområder bør legges ned / legges om. Først når endringer er foretatt kan en over tid evaluere om det har positiv effekt på villreinen. Den negative tilstanden for villrein som følge av dokumenterte barriere- og unnvikelseeffekter fra menneskelig ferdsel tilsier at en ikke kan fortsette med eksisterende sti- og løypenett, men at endringer må til for å kunne bedre forholdene for villreinen.

For arealer utenfor villreinområdene vurderes forslag til endringer i løypenettet ikke å ha kjente negative effekter på naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven §§ 10 – 12:

Foreslåtte endringer i villreinområdene vil redusere menneskelig ferdsel i en sårbar periode og fravær av menneskelig forstyrrelse kan ikke ha negativ effekt på villrein eller annet naturmangfold i det aktuelle området. Ferdsel forventes å flyttes til andre traseer der dette vurderes mer villreinvennlig eller der ferdsel forsøkes styrt i tid, og med det gi mindre negativ effekt på villrein. Kostnaden ved nedleggelse av løypenettet vurderes å være liten da det oppgis å ikke være næringsmessig interesse knyttet til løypenettet, men i hovedsak er en kostnad ved tilrettelegging. Nedleggelse av løypenettet gjør at behov for motorisert transport bortfaller. Tiltaket vurderes å ha en positiv effekt for villreinen og redusere samlet negativ belastning i området.

Utenfor villreinområdene er de fleste nye løyper et resultat av omlegging og med det følger nedleggelse av andre løypesegment. Endringene vurderes derfor å gi uendrede samlet påvirkning på naturmangfoldet.

5.3. Kulturminner og kulturmiljø

Skiløyper som etableres uten terrenginngrep og kun innebærer løypekjøring på snødekt mark vurderes å ikke ha konsekvenser på kulturminner og kulturmiljø. Der opparbeiding av løyper krever terrenginngrep må tiltaket omsøkes, samt høres hos Buskerud fylkeskommune for avklaring etter kulturminneloven før eventuell byggetillatelse kan gis. Opparbeiding av skiløyper kan omfattes av kulturminnelovens § 9 om undersøkelsesplikt.

5.4. Barn og unges interesser

I kommunedelplan for stier og løyper legges det til rette for et variert tilbud av stier og løyper i tettstedsnære områder, i nærheten av skoler og barnehager og i nær tilknytning til de største hytteområdene. Det legges også til rette for vinterleikområder i nærområder til skoler og barnehager. Slike tilbud gir barn og unge muligheter for variert lek og fysisk utfoldelse, og kommunedelplanen vurderes å ivareta barn og unges interesser.

6. Risiko- og sårbarhetsanalyse

Alle planer etter PBL skal ha risiko og sårbarhetsanalyse, jfr. § 4-3 i plan- og bygningsloven.

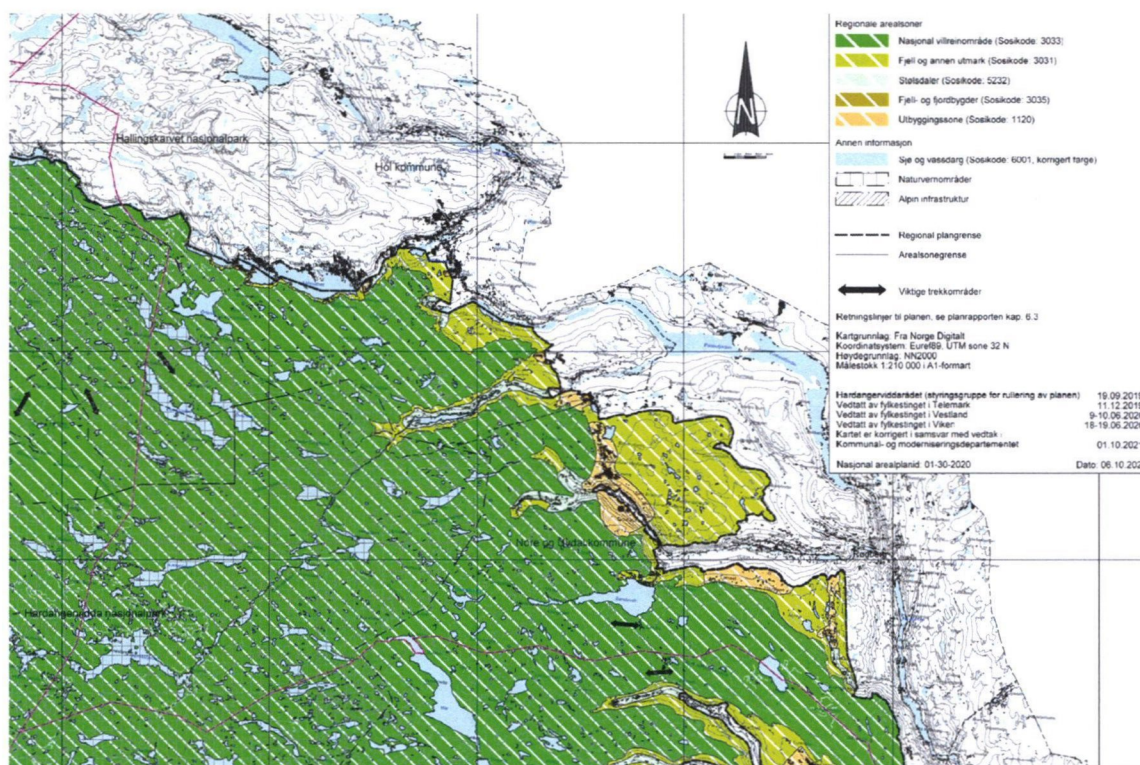
Nye skiløyper er vurdert i forhold til NVE sitt aktsomhetskart for ras og skred. Aktsomhetskartene synliggjør at kommunedelplan for stier og løyper i stor grad tilrettelegger tiltak utenfor områder som potensielt kan være utsatte for risiko. Vi ser at noen av de eksisterende stiene og løypene ligger i potensielt utsatte områder. Det er imidlertid ikke krav om at tiltak som det tilrettelegges for i kommunedelplan for stier og løyper skal legges i områder som ikke er potensielt utsatt. Dette gjelder traseer som er benyttet i en årrekke og som vurderes som trygge.

7. Vedlegg

7.1. Regional plan for Hardangervidda – utsnitt plankart

Figur 1: Regional plan for Hardangervidda 2019-2035

7.2. Vurdering av vinterløyper Hardangervidda villreinområde

Nedenfor er det gitt en vurdering av vinterløyper innenfor Hardangervidda villreinområde med forslag til endringer for å følge opp Stortingets mål om bedring av forholdene for villrein gjennom mer villreinvennlig tilrettelegging av friluftslivferdsel.

Andre planer og offentlige føringer

Stortingsmelding villrein

I 2024 kom Stortinget med en egen melding om villrein – *Meld. St. 18 Ein forbetra tilstand for villreinen*. Målet er å bedre tilstanden i villrein fjellet og det beskrives hvordan dette er tenkt oppnådd. Et av fem strategiske områder som løftes frem er «*auka tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel*». Dette betyr at fremtidig tilrettelegging må bli mer villreinvennlig og at dette må vurderes i videre planlegging for styring av ferdsel. I dette ligger vurdering av både nedleggelse av stier- og løyper som er til skade for villreinen, samt etablering av nye stier og løyper som ikke har negativ påvirkning på villreinen. Målet er å stanse den negative utviklingen for villrein og på sikt bedre tilstanden.

Kvalitetsnorm villrein

Kvalitetsnorm for villrein er et kunnskapssystem som klassifiserer villreinområdene gjennom vurdering av tre delnormer. Hardangervidda ble klassifisert i 2022 og området ble klassifisert som ikke godkjent. Dårlige kalvevekter og dårlig funksjonell arealutnyttelse er et hovedproblem. Måleparameter funksjonell trekkpassasje fikk middels tilstand, men ligger i et metodisk grenseland der konklusjonen like gjerne kunne blitt ikke-godkjent. Hovedutfordringen er redusert bruk av trekkveier og arealunnvikelser der dyrene ikke får tilgang til de beste beiteområdene gjennom året. Spesielt utfordrende er kalve-, oppvekst- og sommerperioden. Hovedårsaken til utfordringene er negativ påvirkning som følge av menneskelig forstyrrelse.

Tiltaksplan villrein

Som et ledd i oppfølgingen av kvalitetsnormen (og Stortingsmelding 18) utarbeidet Statsforvalteren i 2023 et forslag til tiltaksplan for Hardangervidda. Det foreslås der mange konkrete tiltak for å bedre tilstanden for villreinen og villreinområdet. Basert på innspill fra Statsforvalteren har Klima- og miljødepartementet utarbeidet sitt forslag til tiltaksplan som er sendt på høring 02.07.2025.

Tiltaksplanen har som mål å stanse negativ utvikling for villreinen innen 2030 og få villreinområdet opp på middels kvalitet innen 2050. Et omfattende og faglig sterkt forskningsprosjekt har vurdert hvordan ferdsel lang stier påvirker villreinens arealbruk (NINA-rapportene 1903 og 1909). Det konkluderes der med at ferdselen på sentrale stisegment er på et nivå som gjør at ferdselen utgjør en tilnærmet absolutt barriere for villreinen. Mange stier har et ferdselsnivå som vurderes å ligge på et nivå rett under det som antas å medføre en høy barriere effekt. I sum gir all «motstand» denne friluftslivferdselen genererer langs merkede stier store arealunnvikelser og forstyrrelse av dyra. Reduksjon av forstyrrelser som har negativ effekt på villreinens arealbruk er vektlagt. Det er spesielt fokus på tiltak som kan bedre dyras områdebruk

i kalve-, oppvekst-, og sommerperioden. Det vektlegges videre tiltak for å gi dyra ro i vinterbeiteperioden.

I Statsforvalterenes forslag til tiltaksplan var det vektlagt mange tiltak knyttet til styring av friluftslivferdsel generelt og spesielt knyttet til Den Norske Turistforening sitt sti- og løypenett. I departementets forslag er mange av disse forslagene tatt ut etter departementets dialog med DNT. Det presiseres videre at det i stor grad er opp til DNT hva som blir med som tiltak i endelig tiltaksplan. Samtidig er det vektlagt at det må til endringer i forstyrrelsen fra eksisterende friluftslivferdsel langs DNT sitt nett av stier- og løyper. Det vises da til pågående prosess med regional sti- og løypeplan. Både tiltaksplanen og regional sti- og løypeplan er ikke juridisk bindende dokumenter og slik frivillig for aktørene å følge. Tiltaksplanen vektlegger kommunens ansvar som planmyndighet når det gjelder å redusere negativ påvirkning av villreinen. Utarbeidelse av en juridisk bindende kommunedelplan for stier- og løyper er derfor viktig for å forankre tiltak som kan redusere forstyrrelse på villreinen fra ferdsel langs sti- og løypenettet.

NOU 1974: Hardangervidda

NOU 1974 30A og 30B oppsummerer mye av datidens kunnskap om Hardangervidda, både når det gjelder villrein og mennesker sin bruk av området. Allerede da pekes det på viktigheten av å unngå for stor menneskelig ferdsel på de for villreinen viktige beiteområder. Det anbefales bl.a. å unngå tilrettelegging av merkede stier- og løyper på sentrale deler av vidda, samt konkrete forslag om å legge ned eksisterende stier- og løyper i disse områdene. Samme områder der en i dag har dokumentert at for stor ferdsel har gitt barriere- og unnvikelseeffekter for villrein, som nå forsøkes løst.

Nasjonal sti- og løypeplan.

Direktoratet for naturforvaltning (dagens Miljødirektorat) utarbeidet i 1994 et notat med mål og veiledende retningslinjer for stier og løyper i fjellet (DN-notat 1994-10). Dette er siden blitt omtalt som nasjonal sti- og løypeplan. Noen nasjonal plan for stier- og løyper ble imidlertid aldri formelt vedtatt og notatet var kun en sammenfatting av høringsuttalelser ifm. prosjektarbeidet «Norsk sti og løypeplan, del I». Direktoratet forutsatte at anbefalingene ville bidra til en mer helhetlig og samordnet håndtering av friluftslivinteressene i og inntil fjellområdene. I oversendelsesbrev til fylkesmennene (20.07.1994) uttaler direktoratet følgende;

«Det er ikke et siktemål å arbeide for å etablere og vedlikeholde sammenhengende landsomfattende rutenett for fjellområdene i Norge. Målsettingen vil snarere være å sikre alle landsdeler hensiktsmessige tilbud om variert hytte- og rutenett basert på regionale muligheter og behov, samt avpasse dette i forhold til sårbare naturverdier. Det er en utfordring å få tilpasset aktiviteten knyttet til hytte- og rutenettet til naturens tålegrenser.»

Dette er pr. i dag ikke vært fulgt opp av Statsforvalterne i form av konkrete omlegginger av sti- og løypenettet, men drøftes fortsatt i ulike prosesser.

Forvaltningsplan for Hardangervidda nasjonalpark

Forvaltningsplanen for Hardangervidda nasjonalpark sier i retningslinjene at det ikke skal åpnes for en videre utvikling i sti- og løypenettet på sentrale deler av vidda. Turisttrafikken skal søkes kanalisert til de ytre delene av vidda. Det står videre at dersom ferdsel langs gjeldene stier og løyper medfører skade på verneverdiene (villrein er en sentral verneverdi) skal det vurderes å legge ned eller legge om stier / løyper for å avgrense skadevirkningene mest mulig. Vernemyndighetene har pr. i dag ikke fulgt opp dette og brukt sin hjemmel til å legge om eller legge ned stier og løyper som er skadelig for villrein.

Regional plan Hardangervidda 2019 - 2035

Regional plan gir i § 2.5.1 (s. 31) følgende føringer for styring av friluftslivferdsel gjennom kommunal sti- og løypeplaner:

«Kommunene skal utarbeide sti- og løypeplaner innenfor planområdet. Rutiner for drift av stier og løyper med fokus på å ivareta villrein og andre naturverdier skal fastsettes der. Eventuell omlegging, nedlegging og nyetablering av stier og løyper skal avklares i sti- og løypeplan. Kommunene bør sette vilkår for stikking og oppkjøring av vinterløyper gjennom bestemmelser om motorisert ferdsel i utmark. All tilrettelegging for friluftsliv i fjellet, som merking, skilting, og stikking av stier og skiløyper og bygging av bruer og klopper, skal være i tråd med Miljødirektoratets håndbok «Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv» (DN 1993, revideres 2019) og «Merkehåndboka» (DNT m.fl. revideres 2019). Etablerte stier, sleper og løyper (merket og driftet av kommuner, DNT eller andre) som er i konflikt med villrein og annet naturmangfold, skal vurderes lagt om til mindre konfliktfylte traseer. De berørte stiene og slepenes historiske bruk og tilliggende kulturminneverdier skal vurderes i prosessen. Berørt kommune og fylkeskommune tar initiativ til prosesser med berørte parter for å finne gode løsninger.»

Regional plan uttaler følgende mht. etablering av nye sti- og løypetraseer i nasjonalt villreinområde (§5.2.1, s. 31):

«Etablering av nye sti- og løypetraseer i nasjonalt villreinområde bør unngås, og skal eventuelt bare skje gjennom omlegging av gamle traseer for å ivareta naturverdiene for villrein og annet naturmangfold. Eventuelle nye traseer skal lokaliseres med hensyn til villreinens funksjonsområder og øvrige sårbare arter. Eventuell omlegging, nedlegging og nyetablering av stier og løyper skal avklares i sti- og løypeplan.»

Regional sti- og løypeplan Hardangervidda

I handlingsprogrammet til regional plan ble det besluttet å utarbeide en regional- sti- og løypeplan med forslag til mer villreinvennlig sti- og løypenett. Formålet med planen var følgende:

«Felles sti- og løypeplan har som formål å bedre villreinens mulighet til å benytte de ulike funksjonsområdene (sommer-, vinter- og kalvingsområder) innenfor leveområdet, og mulighet til trekk innad og mellom funksjonsområdene. Planen skal foreslå tiltak som kan redusere negative effekter av menneskelig ferdsel på villreinens arealbruk og trekkmuligheter. Innenfor rammene av hva som er forsvarlig av hensyn til villrein, kan det legges til rette for reiseliv og friluftsliv.»

Buskerud fylkeskommune har 16.06.2025 sendt på høring forslag til regional sti- og løypeplan for Hardangervidda. Forslaget har vektlagt hensynet til villreinen og i stor grad tatt utgangspunkt i forslag til tiltaksplanen utarbeidet av Statsforvalteren. Det foreslås store endringer i det sentrale sti- og løypenettet, med utgangspunkt i å lage større rolige områder for villreinen gjennom å ikke tilrettelegge for ferdsel langs merkede stier- og løyper. Fjerne stier som utgjør en barriere for trekk innad og mellom villreinens beiteområder er vektlagt. Turutgangspunkt søkes flyttet til randområdene for å redusere ferdselen på sentralvidda. Flere turisthytter og stier/løyper foreslås lagt ned. Regional sti- og løypeplan har i større grad enn forslag til tiltaksplanen utarbeidet av departementet, vektlagt hensynet til villreinen og kunnskap om hvordan eksisterende sti- og løypenett påvirker villreinens arealbruk negativt.

Gjeldende sti- og løypeplan NogU

Gjeldende sti- og løypeplan for Nore og Uvdal kommune for Hardangervidda var i stor grad en videreføring av eksisterende sti- og løypenett. Noen grep for villreinen ble gjort, bl.a. mht. vinterløyper i øst og stikketidspunkt, samt nedleggelse av sommerrute mellom Mårbu og Lågaros turisthytter. DNT har imidlertid aldri fjernet merking eller sluttet å markedsføre nedlagt sti. Hverken fylkeskommunen, Miljødirektoratet eller Klima og Miljø departementet kunne i ettertid svare på kommunens henvendelse om kommunedelplan for sti- og løypeplan etter P&B-loven må følges. Når departementene i de tiltaksplanene som er kommet, samt i nasjonale føringer der ansvar legges til kommunene som planmyndighet, er det en forventning om at kommunale sti- og løypeplaner faktisk skal følges av alle aktører.

Ny sti- og løypeplan

Som beskrevet ovenfor så har det ikke manglet på utredninger og gode intensjoner (eller kunnskap) når det gjelder å ivareta villrein og redusere negativ påvirkning fra menneskelig ferdsel langs stier- og løyper. Men på tross av utallige planer og prosesser siden 1974 har det ikke blitt gjennomført endringer i sti- og løypenettet eller blitt noen reduksjon i friluftslivferdsel langs si- og løypenettet. Omfanget av ferdsel og utvikling av nye ferdselsformer har derimot økt. En felles utfordring er at planene i liten eller ingen grad er bindende og det er uklare ansvarsforhold mht. hvem som skal «sette de gode intensjoner» ut i livet.

I motsetning til overordnede planer har kommunen som planmyndighet etter plan og bygningsloven mulighet til å vedta en juridisk bindende kommunedelplan for stier- og løyper. Med statlige myndigheters forventning til kommunens rolle mht. å iverksette tiltak som kan bedre forholdene for villreinen så medfører dette er stort ansvar. Det er derfor nødvendig at kommunen følger opp sitt ansvar som planmyndighet og foretar villreinvennlige endringer av sti- og løypenettet på Hardangervidda. Frivillig omlegging eller nedleggelse av sti- og løypenettet har gjennom årtider vist seg svært vanskelig.

Naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget og § 9 om føre var prinsippet.

Kunnskapen om villrein og villreinområdet er omfattende og godt. Dette er i nyere tid beskrevet i arbeidet med Kvalitetsnorm for villrein, Stortingsmelding om villrein, forslag til tiltaksplan og forslag til regional sti- og løypeplan. Generell kunnskap om villrein og menneskelig ferdsel er stor og på Hardangervidda er det omfattende kunnskap om villrein og ferdsel langs merkede stier (og løyper). Dette gjennom villrein og ferdselsundersøkelsene gjennomført av NINA og oppsummert i NINA-rapportene 1903 og 1909. Føre var prinsippet vektlegges ikke på overordnet nivå da kunnskap om villrein – ferdsel – forstyrrelse – arealbruk er godt. Når det

gjelder virkningen av en enkel sti- eller løype og virkningen av en eventuell omlegging / nedleggelse så er effekten mer usikker. Dette da en ikke kan vite hvordan nedleggelse / endringer i løypenettet vil gi av endret ferdsel eller om det er andre forstyrrelser som virker inn. Det kan også være en tidsforsinkelse både hos brukere av stier- og løyper og en lengre tidsforsinkelse før reinen eventuelt responderer på redusert menneskelig ferdsel og igjen tar i bruk områder / trekkveier. Med dokumentert skade på villrein som følge av ferdsel langs stier- og løyper innebærer føre var prinsippet at en ikke kan unnlate å iverksette tiltak for å redusere negativ påvirkning. Dette innebærer at stier og løyper som i stor grad antas å ha negativ effekt på villreinens områdebruk og mulighet til trekk mellom funksjonsområder bør legges ned / legges om. Først når endringer er foretatt kan en over tid evaluere om det har positiv effekt på villreinen. Den negative tilstanden for villrein som følge av dokumenterte barriere- og unnvikelseeffekter fra menneskelig ferdsel tilsier at en ikke kan fortsette med eksisterende sti- og løypenett, men at endringer må til for å kunne bedre forholdene for villreinen.

Naturmangfoldloven §§ 10 – 12.

Foreslåtte endringer vil redusere menneskelig ferdsel i en sårbar periode og fravær av menneskelig forstyrrelse kan ikke ha negativ effekt på villrein eller annet naturmangfold i det aktuelle området. Ferdsel forventes å flyttes til andre traseer der dette vurderes mer villreinvennlig eller der ferdsel forsøkes styrt i tid, og med det gi mindre negativ effekt på villrein. Kostnaden ved nedleggelse av løypenettet vurderes å være liten da det oppgis å ikke være næringsmessig interesse knyttet til løypenettet, men i hovedsak er en kostnad ved tilrettelegging. Nedleggelse av løypenettet gjør at behov for motorisert transport bortfaller. Tiltaket vurderes å ha en positiv effekt for villreinen og redusere samlet negativ belastning i området.

Forhold til grunneier

Det merkede sti- og løypenettet på Hardangervidda i Nore og Uvdal kommune består innenfor villreinområdet av DNT sitt sti- og løypenett, samt at det i randområdene er vinterløyper drevet av lag og foreninger. Etter det kommunen har fått opplyst foreligger det ikke grunneiers tillatelse til merking av sommerløyper eller stikking av løyper for DNT sitt sti- og løypenett. Sti- og løypenettet går både over privat eiendom og på statsallmenning der Statskog er grunneier (fjellstyret har uttalerett og avgjør motorferdsel). Manglende avtaler gjør at kommunen bør være lydhør for innspill fra grunneier. Det anbefales ikke å ta inn vinterløyper der grunneier har signalisert at det ikke er ønskelig med løyper eller vil gi tillatelse til motorferdsel.

Vinterløyper Hardangervidda

Nore og Uvdal kommune har store og svært viktige vinterbeiteområder for villreinen. Det er derfor viktig at dyra får mest mulig ro gjennom vinterperioden og at tilrettelegging for vinterferdsel gjøres så sent i vinterperioden som mulig. Det etterstrebes å lage større fredelige områder for reinen uten tilrettelegging for friluftslivferdsel. Mulighet for dyrene å trekk øst – vest uten å møte løyper med menneskelig ferdsel prioriteres. Forvaltningen ønsker å redusere forstyrrelsen av villreinen på sentrale deler av vinterbeiteområdet og områder på nordvestvidda i april, av hensyn til dyras valg av kalvingsområde. Dette bør følges opp ved vurdering av løypenettet vest i kommunen.

Tilrettelegging av merkede løyper prioriteres tilknyttet påskeperioden og etter påske i de østre områdene av villreinområdet. Dette for ivaretagelse av næringsgrunnlaget for flertallet av de

betjente turisthyttene. Dette vil opprettholde et godt tilbud til friluftslivet i den perioden flertallet av brukerne bruker fjellet, dvs. i påsken og eventuelt perioden etter påske. Det foreslås gjort på følgende måte:

- Tidlig påske: Hvis 1. påskedag faller før 5. april, legges den ekstra uken etter påske. Løyper kan begynnes stikken 5 dager før palmesøndag.
- Sein påske: Hvis 1. påskedag er 5. april eller senere, legges den ekstra uken før påske. Løyper kan begynnes stikken 10 dager før palmesøndag.

Det tas utgangspunkt i løypenettet godkjent i gjeldende sti og løypeplan. For bedre å ivareta hensynet til villreinen anbefales følgende endringer:

- Stikkaløyper tilknyttet Lågaros turisthytte legges ned og turisthytta anbefales stengt hele vinteren. Følgende strekninger legges ned:
 - Lågaros – Sandhaug
 - Lågaros – Mogen (til grense Vinje kommune)
 - Lågaros – Mårbu (deler av løype går i Tinn)
 - Lågaros – Rauhelleren (til grense Eidfjord)
- Stikkaløype Stigstuv – Øvre Hein over Halnefjorden legges ned. Foreslått av DNT.
- Stikka løype Solheimstulen – Imingfjell legges om. Det etableres ny stikka løype lenger vest, Solheimstulen – Vikstul – Imingfjell. Kobles sammen med preparert løype på Imingdalveien.
- Løype på Imingdalveien fra Imingfjell til bru før Vikstul kan stikkes / prepareres fra og med vinterferien.
- Løyperunde nord for Sønste vann og løype Imingfjell – alpinksenteret kan stikkes / prepareres fra vinterferien.
- Øvrige løyper i området mellom Imingfjell – alpinksenteret - Solheimstulen legges ned
- Løyper i området mellom Solheimstulen og Vasstulan godkjent i eksisterende plan videreføres.
- Løype Breiset – Lufsjå kan stikkes / prepareres fra vinterferien.
- «Fjell – løype» på nordsiden av Gråvaranden kan stikkes / prepareres iht. «påskeperioden».

Det anbefales å legge ned løypenettet tilknyttet Lågaros th. Dette er et viktig tiltak for å skape et større rolig område på sentrale deler av vidda, viktig både vinterstid og på ettervinteren, som et bufferområde for rein til påsken er over. Tiltaket vil bidra til et stort rolig område uten tilrettelegging. Tiltaket må sees i sammenheng med foreslått nedleggelse av løypenett i nordvest og opprettholdelse av påsketraffikken på eksisterende løypenett lenger øst og nord.

Forslag fra DNT om ny stikkaløype Solheimstulen – Dagalifjell

DNT ønsker etablering av ny vinterløype mellom Solheimstulen og Dagalifjell (Vasstulan). Forslag til løype går gjennom mye benyttet og viktig vinterbeite for villrein. Forslaget vurderes som svært negativt for villreinen og grunneier er negativ til forslaget. Det finnes en villreinvennlig løype i dagens sti- og løypeplan (ikke DNT-løype). Eksisterende trase i sti- og

løypelan anbefales opprettholdt. Forslag om ny trase anbefales ikke tatt inn i ny sti- og løypeplan.

Kontakt

Besøks- / postadresse:
Kommunehuset,
Sentrum 16
3630, Rødberg

Tlf:
31 02 40 00
Betjent hverdager mellom kl. 09.00 og 15.00

E-post:
post@nore-og-uvdal.kommune.no

Nettside:
www.nore-og-uvdal.kommune.no

